

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
методичні рекомендації до написання
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
денної та заочної форм здобуття освіти
за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні
відносини (за спеціалізаціями)»

Харків – 2025

Рецензенти:

Проскурніна Н.В. – доктор економічних наук, професор, професор ЗВО кафедри міжнародної економіки і менеджменту Харківського національного економічного університету імені С. Кузнеця;

Слюніна Т.Л. – кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри статистики, обліку та аудиту економічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до **електронного розміщення** рішенням науково-методичної ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна (протокол № __ від _____ 2025 року)*

Укладачі:

д.е.н. Корепанов О.С.; д.е.н. Лазебник Ю.О.; к.е.н. Корепанов Г.С.; к.е.н. Кущенко О.І.; к.е.н. Приданникова Ю.Є., к.е.н. Чала Т.Г.

К32 Кваліфікаційна робота: методичні рекомендації до написання для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форм здобуття освіти за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» / О.С. Корепанов, Ю.О. Лазебник, Г.С. Корепанов та ін. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2025. 50 с.

Видання підготовлено у відповідності до вимог Стандарту вищої освіти України за спеціальністю «Економіка» для другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітніми програмами кафедри статистики, обліку та аудиту.

Призначено для студентів денної та заочної форми навчання.

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Програмні компетентності та результати навчання, розвинуті в ході виконання та захисту магістерської кваліфікаційної роботи.....	5
2. Структура та зміст основних елементів кваліфікаційної роботи.....	10
3. Методичні вказівки щодо оформлення структурних елементів кваліфікаційної роботи.....	19
4. Дотримання принципів академічної доброчесності.....	28
5. Передзахист та захист кваліфікаційної роботи.....	30
6. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи.....	33
7. Список використаних джерел.....	36
8. Додатки.....	37
Додаток А. Приклад завдання на кваліфікаційну роботу.....	37
Додаток Б. Зразок оформлення титульної сторінки кваліфікаційної роботи магістра.....	39
Додаток В. Зразки анотацій кваліфікаційної роботи магістра.....	40
Додаток Г. Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт магістрів.....	42
Додаток Д. Перелік рекомендованих джерел.....	44
Додаток Е. Приклади оформлення бібліографічного опису окремих використаних джерел.....	47
Додаток Ж. Заява-згода (Додаток 1 до Порядку проведення перевірки кваліфікаційних робіт).....	49

ВСТУП

Написання та прилюдний захист магістерської кваліфікаційної роботи є формою підсумкової атестації здобувачів ступеня магістра, які навчаються за освітньо-професійними програмами «Економічна аналітика та статистика» та «Економіка та аналітика даних» спеціальності С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)» в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна. Підготовка магістерської роботи передбачена навчальними планами освітніх програм.

Метою магістерської роботи є підтвердження набутих випускником здібностей до проведення самостійного наукового дослідження, пов'язаного з розв'язуванням складних економічних задач та проблем, прийняттям відповідних аналітичних та управлінських рішень у сфері економіки, а також розвиток практичного досвіду його проведення на основі поглиблення теоретичних знань з методології наукових економічних досліджень, підтвердження здатності до самостійного творчого дослідження, отримання обґрунтованих результатів дослідження з елементами новизни, захисту та аргументації представлених висновків.

Магістерська кваліфікаційна робота – це завершене наукове дослідження, яке свідчить про готовність здобувача займатися самостійною професійною науковою діяльністю з використанням набутих теоретичних знань і практичних навичок. Це важливий результат магістерської освітньої підготовки, а тому зміст роботи та рівень її захисту враховуються як один із основних критеріїв оцінки якості відповідної освітньо-професійної програми. Це самостійно виконана науково-дослідна робота аналітичного характеру, яка містить елементи оригінальності та виконується відповідно до загальних вимог до академічних праць і наукових проєктів.

Написання і успішний захист кваліфікаційної роботи є свідченням того, що здобувач набув мінімально необхідного рівня фахових навичок і тому може отримати ступінь магістра. Навички, необхідні для авторів магістерських кваліфікаційних робіт, пов'язані з дизайном дослідження, збором даних, управлінням інформацією, аналізом даних, синтезом даних із наявними знаннями та критичною оцінкою власних ідей автора та тих, що представлені в літературі, що переглядається та узагальнюється.

Виконання та захист магістерської роботи має засвідчити рівень професійної підготовки випускника, вміння застосовувати знання, отримані під час навчання в магістратурі, для вирішення науково-теоретичних і науково-практичних завдань, схильність до дослідницької роботи, вміння проводити дослідження, систематизувати та свідомо засвоювати знання та творчо критично опрацьовувати джерела інформації, наявність організаційних і методичних навичок для практичного виконання наукової роботи.

Магістерська кваліфікаційна робота має бути написана українською мовою протягом заданого періоду часу, відповідати загальноприйнятим принципам

академічної доброчесності та повинна виконуватися відповідно до методичних рекомендацій кафедри для магістерських робіт.

1. ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, РОЗВИНУТІ В ХОДІ ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Виконання та захист магістерської роботи як форми підсумкової атестації спрямоване на розвиток загальних і спеціальних (професійних) компетентностей і програмних результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти України за спеціальністю 051 «Економіка» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженим та введеним в дію наказом Міністерства освіти і науки України 04.03.2020 р. № 382 [12] та відповідною освітньою програмою [6]:

Інтегральна компетентність:

Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК8. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні (професійні) компетентності (СК):

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК2. Здатність до професійної комунікації в сфері економіки іноземною мовою.

СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК6. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси.

СК9. Здатність застосовувати науковий підхід до формування та виконання ефективних проєктів у соціально-економічній сфері.

За підсумками написання та захисту кваліфікаційної роботи здобувачі підтверджують та розвивають набуті під час навчання в магістратурі такі результати навчання (РН):

РН 1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

РН 3. Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

РН 5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності.

РН 6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та вміння управляти персоналом і працювати в команді.

РН 7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

РН 8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

РН 9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, досліджень та економіко-математичного моделювання та прогнозування.

РН 10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.

РН 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

РН 14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

РН 15. Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

Деталізацію програмних результатів навчання (РН) представлено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Результати навчання, методи навчання та елементи оцінювання за компонентом освітньої програми «Підготовка магістерської кваліфікаційної роботи»

Результати навчання за стандартом та ОПП	Результати навчання за підсумками написання та захисту магістерської роботи	Методи навчання	Елементи оцінювання
РН 1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.	– проявляти ініціативу, самостійно та сумлінно працювати над магістерською роботою; – організовувати та планувати власну роботу в задані терміни; – критично осмислювати теоретико-методичні основи наукового дослідження;	– консультації; – індивідуальні заняття; – самостійна робота; – захист кваліфікаційної роботи магістра	– кваліфікаційна робота магістра (особливо «Вступ» та 1 розділ); – публічний захист роботи; – оцінка керівника роботи;

Результати навчання за стандартом та ОПП	Результати навчання за підсумками написання та захисту магістерської роботи	Методи навчання	Елементи оцінювання
	– визначити прогалину в літературі з економіки, яка стосується сучасного світу, що постійно змінюється		– оцінка рецензента роботи
РН 3. Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово	– усвідомлювати загальні ознаки та визначати лексичні особливості наукового стилю; – створювати наукові тексти, які відповідають професійній підготовці економіста-аналітика; – розвивати навички спілкування як у письмовій формі, так і в ході презентації результатів магістерської роботи, щоб утримувати увагу передбачуваних читачів/ аудиторії та підтримувати критичні та конструктивні дискусії у сфері економіки та аналітики даних; – формулювати ти представляти висновки за кожним із завершених етапів проведеного наукового дослідження як в письмовій, так і в усній формі	– консультації; – індивідуальні заняття; – самостійна робота; – захист кваліфікаційної роботи магістра	– науковий стиль кваліфікаційної роботи магістра; – публічний захист магістерської роботи
РН 5. Дотримуватися принципів академічної доброчесності	– усвідомлювати особливості написання й оформлювання наукових публікацій із дотриманням принципів академічної доброчесності; – усвідомлювати та дотримуватись нормативних вимог до посилання на використані джерела, як у тексті, так і в списку літератури	– консультації; – індивідуальні заняття; – самостійна робота; – захист кваліфікаційної роботи магістра	– кваліфікаційна робота магістра; – публічний захист роботи; – оцінка керівника роботи; – оцінка рецензента роботи
РН 6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та вміння управляти персоналом і працювати в команді	– ретельно аналізувати наявні дані з непорушним і добре синтезованим трикутником теорія-методологія-дані; – критично оцінювати результати власних досліджень, демонструвати їх результати та готувати їх до публікації	– консультації; – індивідуальні заняття; – самостійна робота; – захист кваліфікаційної роботи магістра	– кваліфікаційна робота магістра; – публічний захист роботи
РН 7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі	– критично оцінювати різні методи дослідження та вибрати відповідні для даної теми (з чітко окресленими обмеженнями та припущеннями); – обґрунтовувати запропоновані у магістерській роботі рішення	– консультації; – індивідуальні заняття; – самостійна робота;	– кваліфікаційна робота магістра; – публічний захист роботи; – оцінка керівника роботи;

Результати навчання за стандартом та ОПП	Результати навчання за підсумками написання та захисту магістерської роботи	Методи навчання	Елементи оцінювання
релевантних даних та наукових і прикладних досліджень	визначених завдань на основі релевантних даних та завершених досліджень	– захист кваліфікаційної роботи магістра	– оцінка рецензента роботи
РН 8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань	– ідентифікувати різні типи первинних і вторинних даних, виявляти їх суттєві особливості; – формувати необхідні масиви статистичної інформації із використанням національних та міжнародних баз даних; – застосовувати на практиці розроблені рекомендації щодо проведення анкетування; – знаходити та використовувати необхідні для написання кваліфікаційної роботи науково-аналітичні матеріали; – використовувати, обробляти та аналізувати економічну та/або бізнес-інформацію; – застосовувати графічно-візуальні методи узагальнення та аналізу даних	– консультації; – індивідуальні заняття; – самостійна робота; – захист кваліфікаційної роботи магістра	– кваліфікаційна робота магістра (особливо 2 та 3 розділи); – публічний захист роботи; – оцінка керівника роботи; – оцінка рецензента роботи
РН 9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, досліджень та економіко-математичного моделювання та прогнозування	– здійснювати вибіркове обстеження з подальшим поширенням результатів розрахунків на генеральну сукупність задля обґрунтування ефективних рішень за невизначених умов і вимог; – використовувати багатовимірні статистичні методи в економіко-статистичних дослідженнях; – аналізувати взаємозв'язки і оцінювати вплив факторів на варіацію і динаміку досліджуваних явищ для обґрунтування ефективних рішень	– консультації; – індивідуальні заняття; – самостійна робота; – захист кваліфікаційної роботи магістра	– кваліфікаційна робота магістра (особливо 2 та 3 розділ); – публічний захист роботи; – оцінка керівника роботи; – оцінка рецензента роботи
РН 10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні	– застосовувати сучасне спеціалізоване програмне забезпечення для статистичних обчислень і графіки (Python, R, SPSS, STATISTICA)	– консультації; – індивідуальні заняття; – самостійна робота	– 3 розділ магістерської роботи; – додатки із представленими кодами розроблених програм; – публічний захист роботи

Результати навчання за стандартом та ОПП	Результати навчання за підсумками написання та захисту магістерської роботи	Методи навчання	Елементи оцінювання
соціально-економічними системами			
РН 11. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів	– розвивати звички критично перевіряти сучасні теорії та моделі економічних систем та процесів за допомогою емпіричних даних; – усвідомлювати наявність надійних електронних інформаційних джерел за обраною темою наукового дослідження; – формувати моделі обраних для дослідження економічних систем та бізнес-процесів; – проводити аналіз та моделювання динаміки, виявляти тенденції розвитку економічних та бізнес процесів з урахуванням сезонних коливань	– консультації; – індивідуальні заняття; – самостійна робота	– кваліфікаційна робота магістра, (особливо 3 розділ); – публічний захист роботи
РН 14. Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем	– на основі проведеного дослідження розробляти рекомендації розвитку соціально-економічних систем	– консультації; – індивідуальні заняття; – самостійна робота	– кваліфікаційна робота магістра, (особливо 3 розділ); – публічний захист роботи
РН 15. Організовувати розробку та реалізацію соціально-економічних проєктів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення	– на основі інформаційного та методичного забезпечення розробляти та обґрунтовувати систему комплексних дій щодо реалізації соціально-економічних проєктів з урахуванням їх цілей, очікуваних наслідків, законодавчих, матеріальних та інших обмежень	– консультації; – індивідуальні заняття; – самостійна робота; – захист кваліфікаційної роботи магістра	– кваліфікаційна робота магістра; – публічний захист роботи; – оцінка керівника роботи; – оцінка рецензента роботи

2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ОСНОВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Кваліфікаційна робота є підсумковою роботою, яка надає можливість виявити рівень засвоєння здобувачами теоретичних знань і практичних навичок, отриманих під час навчання, здатність до самостійної роботи та є відображенням рівня професійної підготовки здобувачів за спеціальністю СІ «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)». Кваліфікаційна робота передбачає розв'язання складного спеціалізованого завдання або практичної складної задачі або проблеми в економічній сфері, що потребує досліджень та/або інновацій і характеризується невизначеністю умов та вимог.

Кваліфікаційна робота виконується на завершальному етапі навчання в магістратурі закладу вищої освіти та передбачає:

- систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх під час вирішення конкретних завдань діяльності;

- підтвердження студентом здатності використовувати знання, навички й особисті та/або методологічні уміння до інформаційно-аналітичної, науково-дослідної, діагностичної, інноваційної та консалтингової діяльності для вирішення актуальних проблем функціонування економіки (на рівні економіки в цілому, окремих секторів економіки, видів економічної діяльності або підприємницьких структур) в сучасних умовах господарювання;

- закріплення навичок самостійної роботи й використання методик, що пов'язані з проведенням наукових досліджень фундаментального та прикладного характеру, виконанням виробничих функцій, типових завдань діяльності та формують складові професійної компетентності.

Магістр здатний до виконання науково-дослідних, педагогічних та/або управлінських функцій, що пов'язані з циклом існування об'єкта його діяльності. Завдання, які розв'язує магістр, передбачають діяльність за складним алгоритмом, що містить процедуру проведення наукового дослідження та конструювання управлінських рішень. Тому характер кваліфікаційної магістерської роботи є інноваційно-дослідницьким.

Основні етапи підготовки, виконання і захисту кваліфікаційної роботи:

- вибір та затвердження теми;
- складання та затвердження завдання на кваліфікаційну роботу;
- проведення досліджень;
- опрацювання та викладення результатів досліджень;
- оформлення кваліфікаційної роботи;
- проходження процедури нормоконтролю роботи на кафедрі;
- перевірка наявності запозичень;
- попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі та допуск її до захисту перед екзаменаційною комісією (ЕК);
- внутрішнє та зовнішнє рецензування кваліфікаційної роботи;

– захист кваліфікаційної роботи на засіданні ЕК.

Орієнтовна тематика магістерських кваліфікаційних робіт наведена в додатку Г, перелік рекомендованих джерел – в додатку Д. Конкретне формулювання теми може бути визначено як безпосередньо в руслі кафедральних питань, так і виходити за їх межі за умови погодження з майбутнім науковим керівником.

Обраний студентом напрямок дослідження, а згодом і тема магістерської роботи мають відповідати предметній області, визначеній стандартом вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженим та введеним в дію наказом Міністерства освіти і науки України 04.03.2020 р. № 382 [12].

При виборі теми магістерської роботи враховуються наукові інтереси студента, попередні наукові досягнення (участь у конкурсах студентських наукових робіт, курсові роботи, контрольні роботи, наукові публікації (статті, тези доповідей), участь у кафедральних наукових проектах, міжкафедральна наукова співпраця кафедри з підприємствами, зацікавленими сторонами залучення студентів тощо), актуальність обраної наукової проблеми, її практичне значення для функціонування та розвитку економіки, статистики, а також аналітики даних.

Відповідно до чинного «Положення про організацію навчального процесу в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна» [7] тема магістерської роботи обговорюється на засіданні кафедри і затверджуються кафедрою та наказом ректора (проректора з науково-педагогічної роботи).

Кваліфікаційна робота повинна мати такі структурні елементи:

– титульний аркуш (з відміткою про допуск кваліфікаційної роботи до захисту, наданий кафедрою після перевірки роботи, із зазначенням дати засідання та номеру протоколу, а також засвідчений підписом завідувача кафедри) (див. Додаток Б);

– анотації (україномовна та англomовна – див. Додаток В);

– зміст;

– перелік умовних позначень (у разі необхідності);

– основна частина:

– вступ,

– розділи з висновками до кожного розділу,

– висновки (загальні);

– список використаних джерел;

– додатки.

До кваліфікаційної роботи додаються:

– завдання на кваліфікаційну роботу (див. додаток А);

– відгук керівника;

– зовнішня рецензія фахівця (переважно з науковим ступенем);

– електронна версія роботи, ідентична паперовій, з письмовим підтвердженням студента щодо такої ідентичності.

Підписи на відгуку та рецензії засвідчуються в установленому порядку. Після захисту до роботи долучається презентація на електронному носії.

Згідно з традиційною структурою кваліфікаційної роботи, вона має містити 3 розділи, а в кожному розділі повинно бути, як правило, по 2–3 підрозділи. В процесі роботи план кваліфікаційної роботи може уточнюватися. Можуть розширитися окремі розділи та підрозділи, з'явитися нові підрозділи із зібраного матеріалу. Інші підрозділи, навпаки, можуть скоротитися або взагалі зникнути.

Узагальнені вимоги до обсягу та змісту структурних елементів кваліфікаційної роботи магістра наведені в таблиці 1 та 2.

Таблиця 1 – Обсяг структурних елементів кваліфікаційної роботи

Структурний елемент роботи	Кількість сторінок
ВСТУП	3–4
РОЗДІЛ 1 (теоретичний)	15–20
Висновки до розділу 1	1-2
РОЗДІЛ 2 (аналітичний)	20–30
Висновки до розділу 2	1-2
РОЗДІЛ 3 (аналітичний/рекомендаційний)	20–30
Висновки до розділу 3	1-2
ВИСНОВКИ (загальні)	3–4
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	не менше 60 джерел
Загальний обсяг роботи	60–80

Кваліфікаційна робота повинна відповідати таким вимогам і містити:

- системний аналіз проблеми відповідно до предмета наукового дослідження;

- реальні обґрунтовані пропозиції та рекомендації щодо проведення економіко-статистичного аналізу досліджуваної системи, актуальні для впровадження в практику суб'єктів господарювання;

- елементи наукової новизни з предмета дослідження;

- бути належно оформленою і мати всі необхідні супровідні документи.

Магістерська робота має містити оригінальну ідею студента. Новизна може стосуватися нового теоретичного підходу, вибору мети і завдань дослідження, застосованих емпіричних методів або використаних даних.

Кваліфікаційна робота виконується відповідно до сучасних напрямів наукових і прикладних економіко-статистичних досліджень і має засвідчити:

- рівень професійної підготовки випускника;

- вміння застосовувати здобуті у вищому навчальному закладі знання для розв'язання практичних завдань;

- свідоме засвоєння знань та їх систематизацію;

- наявність навичок професійної роботи;

- здатність критично мислити та вміння аргументувати власну точку зору.

У кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фальсифікації та списування.

Завдання на кваліфікаційну роботу містить розгорнутий зміст (план) роботи, календарний графік виконання роботи. Завдання узгоджується з керівником кваліфікаційної роботи та затверджується завідувачем кафедри. Зразок завдання на кваліфікаційну роботу наведений у додатку А.

Титульний аркуш є першою сторінкою кваліфікаційної роботи (додаток Б).

Анотації українською та англійською мовою наводяться після титульного аркушу. Вони повинні бути стислими й інформативними та містити такі елементи:

- ПІБ здобувача, спеціальність, освітня програма та тема роботи;
- структура роботи (обсяг, основні структурні елементи, кількість рисунків, таблиць, додатків та джерел згідно з переліком посилань);
- мета роботи;
- об'єкт і предмет дослідження;
- застосовані методи;
- отримані результати;
- інформація щодо апробації та впровадження результатів дослідження;
- перелік ключових слів (не більше 10).

Анотації рекомендовано подавати на одній сторінці формату А4.

Зміст наводиться після анотацій та повинен містити назви структурних елементів, заголовки із зазначенням нумерації та номери їх початкових сторінок.

Перелік умовних позначень подається в кваліфікаційній роботі, якщо в ній вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі символи, скорочення, терміни, позначення тощо.

У **вступі** подається загальна характеристика кваліфікаційної роботи, а саме:

- актуальність обраної теми;
- об'єкт і предмет дослідження;
- мета та завдання дослідження;
- методи дослідження;
- наукова новизна (за наявності) та практичне значення одержаних результатів;
- апробація результатів дослідження (зазначається за наявності);
- публікації (зазначається за наявності).

Актуальність теми обґрунтовується шляхом критичного аналізу та порівняння з вже відомими розв'язаннями проблеми. Висвітлення актуальності повинно бути небагатослівним, визначати сутність наукової проблеми. Актуальність теми дослідження доцільно підтвердити на основі стислих результатів аналізу останніх досліджень і публікацій, спираючись і посиляючись на точки зору лідерів думок, провідних дослідників у певній галузі, нобелівських лауреатів, законодавчих та нормативних положень тощо. Наприкінці доцільно окреслити коло невирішених питань у досліджуваній сфері.

Об'єкт дослідження – сучасні економічні процеси та явища, наукові методи нормативного, кількісного та інституційного аналізу, керований даними

інструментарій формування управлінських рішень на міжнародному, національному, регіональному, секторальному рівні.

В об'єкті дослідження виділяється та його частина, що становить предмет дослідження та на якій спрямовується основна увага студента.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта дослідження. Об'єкт та предмет співвідносяться між собою як загальне та часткове. Саме предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи.

Предметом дослідження можуть виступати: теоретичні, методичні, організаційні, інформаційні та/або економічні засади аналітичного дослідження, а також інструменти, методи, моделі та/або підходи до його проведення в певній сфері.

Мета дослідження – це той основний результат, на досягнення якого спрямоване виконання кваліфікаційної роботи. Мета повинна бути пов'язана з темою, об'єктом, предметом дослідження та вказувати на кінцевий результат і шляхи його досягнення.

Мета кваліфікаційної роботи конкретизується в основних завданнях дослідження, а саме чітких питаннях, на які необхідно отримати відповіді в ході дослідження.

Завдання дослідження – це ті конкретні кроки (дії), які необхідно зробити в ході дослідження для досягнення кінцевої мети. При формулюванні завдань доцільно використовувати такі форми дієслова та звороти, як: «розглянути», «розкрити сутність», «встановити», «визначити», «сформувати», «розробити», «проаналізувати», «дослідити», «діагностувати», «провести моделювання», «виявити зв'язок», «оцінити рівень/ступень», «здійснити прогнозування» тощо. Опис завдань має представляти собою певну послідовність і відображати зміст підрозділів роботи.

Методи дослідження – це засоби, інструменти проведення наукового дослідження. Вони слугують інструментом збору інформації, оброблення та аналізу отриманих даних для досягнення поставленої мети. Методи дослідження не лише перераховуються, а й змістовно зазначається, що саме досліджувалось кожним методом та/або для вирішення яких саме завдань вони застосовані. Вибір методів дослідження повинен забезпечити достовірність отриманих результатів і висновків.

Наукова новизна одержаних результатів. Також у вступі зазначають нові наукові положення, які були розроблені або удосконалені особисто автором. На рівні кваліфікаційної роботи магістра це може бути застосування вже існуючих методів та моделей дослідження для вирішення конкретних прикладних завдань у вибраній сфері дослідження.

Практичне значення одержаних результатів передбачає відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання. Відзначаючи практичну цінність одержаних результатів, необхідно подати інформацію про ступінь їх готовності до використання або масштабів використання.

Апробація результатів дослідження. Якщо студент брав участь у наукових конференціях, круглих столах тощо, то вказується назва заходу, місце його проведення й дата.

Публікації. За наявності друкованих публікацій треба вказати, в яких збірниках наукових праць, матеріалах конференцій, наукових журналах або інших наукових виданнях були опубліковані положення та основні результати кваліфікаційної роботи.

У **першому розділі** висвітлюються теоретичні основи та стан досліджуваної проблеми, вказуються основні публікації з вибраної теми й дається їх критична оцінка, надаються необхідні загальні фактичні дані, що характеризують досліджувані соціально-економічні процеси та явища.

При викладі зазначених питань і проблем:

- критично розглядаються різні підходи до їхнього розв’язання, визначається ставлення автора до дискусійних питань;

- враховується історичний і закордонний досвід вирішення поставлених у роботі проблем, виявляються визначені закономірності та рекомендації з їхнього використання в науці та на практиці.

Думки різних авторів необхідно підтвердити обов’язковими посиланнями на використовувані джерела, у тому числі шляхом цитування.

Зміст цього розділу повинен доводити необхідність проведення конкретного економіко-статистичного дослідження, щоб виконувався логічний зв’язок між теоретичною та практичною частинами роботи.

У **другому і третьому розділах** викладаються зміст та результати виконаного дослідження: характеризується досліджуване явище (процес); розглядаються відповідні статистичні показники, способи їх розрахунку і методика аналізу; наводяться результати економіко-статистичного аналізу досліджуваної проблеми.

Другий розділ присвячується аналізу програмно-методологічних і організаційних питань аналітичного (економіко-статистичного) дослідження в конкретній предметній області, проблемних питань, пов’язаних з існуючою системою аналітичного дослідження. У ньому дається глибокий аналіз складових предмета дослідження (класифікованих у першому розділі), з використанням різних економіко-статистичних методів дослідження.

У другому розділі також розглядаються питання, пов’язані з формуванням інформаційної бази щодо об’єкта вивчення та зовнішнього середовища його функціонування, а також системи показників вивчення й моделювання даної предметної області.

Під час написання цього розділу не слід обмежуватися констатацією фактів, натомість необхідно виявити тенденції розвитку, розкрити недоліки та причини, що їх обумовили, намітити шляхи їх можливого усунення. Цей розділ має служити економічним обґрунтуванням висновків і пропозицій, до яких прийде здобувач у процесі виконання кваліфікаційної роботи.

У **третьому розділі** необхідно дати оцінку повноти вирішення поставлених задач, оцінку достовірності одержаних результатів (характеристик,

параметрів) та порівняти одержані результати з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних дослідників, обґрунтувати необхідність додаткових досліджень.

Методологія дослідження передбачає поєднання та поетапне застосування елементарних статистичних операцій і багатовимірних статистичних методів, – кореляційно-регресійного, факторного, дискримінантного, кластерного аналізу тощо, а також методів статистичного моделювання та прогнозування, тобто це має бути система методів і моделей статистичного та економіко-статистичного аналізу, що значною мірою адаптована для практичного застосування.

Усі розрахунки мають бути проведені на конкретному реальному статистичному матеріалі з використанням новітніх комп'ютерних технологій та прикладних статистичних програм, що дозволить одержувати результати з повним розумінням всіх етапів обчислення.

У третьому розділі особливе місце має бути приділено питанням, пов'язаним із впровадженням нових інформаційних технологій, автоматизованих робочих місць аналітика та їхній реалізації в ході вирішення конкретних дослідницьких цілей та задач.

Узагальнені вимоги до змісту структурних елементів кваліфікаційної роботи магістра наведені в таблиці 2.

Таблиця 2 – Зміст структурних елементів кваліфікаційної роботи

Розділ	Орієнтовний зміст розділів кваліфікаційної роботи магістра
РОЗДІЛ 1	Аналіз основних економічних категорій. Аналітичний огляд літератури з теми магістерського дослідження. Теоретичне обґрунтування основних напрямів аналітичного дослідження, обґрунтування їх доцільності. Загальна методика, конкретні методи й моделі дослідження. Обґрунтування необхідності проведення конкретного економіко-статистичного дослідження
РОЗДІЛ 2	Характеристика досліджуваного об'єкта. Аналіз та оцінка статистичних та аналітичних матеріалів, що визначають рівень вирішення окремих аспектів досліджуваної проблеми. На основі конкретних методів та моделей, наданих у теоретичній частині дослідження, – аналіз та оцінка предмета дослідження, вирішення проблеми, поставленої для даного предмета дослідження. Аналіз програмно-методологічних та організаційних питань аналітичного (економіко-статистичного) дослідження в конкретній предметній області, проблемних питань, пов'язаних з існуючою системою дослідження. Формування інформаційної бази щодо об'єкта вивчення та зовнішнього середовища його функціонування, а також системи показників вивчення і моделювання цієї предметної області. Аналіз впливу поточної економічної ситуації на динаміку та тенденції розвитку предмета дослідження

Розділ	Орієнтовний зміст розділів кваліфікаційної роботи магістра
РОЗДІЛ 3	Комплексний підхід до поетапного застосування елементарних статистичних операцій і багатовимірних статистичних методів, – кореляційно-регресійного, факторного, дискримінантного, кластерного аналізу тощо, а також методів статистичного моделювання та прогнозування, тобто це має бути система методів і моделей економіко-статистичного аналізу, моделювання та прогнозування, що значною мірою адаптована для практичного застосування. Реалізація новітніх інформаційних технологій, автоматизованих робочих місць аналітика при вирішенні конкретних дослідницьких цілей та задач. Розробка рекомендацій щодо статистичного забезпечення управління об'єктом дослідження. Апробація розроблених рекомендацій, гіпотез, механізмів, концепцій, принципів схем, програм, методик, моделей, стратегій, механізмів тощо

Матеріал роботи рекомендується ілюструвати табличним та графічним матеріалом, що повинен бути прокоментований та проаналізований.

Висновки – це підсумкове викладення основного, концептуального змісту роботи, стисле формулювання найважливіших наукових результатів, отриманих в ході проведеного дослідження. В них потрібно викласти висновки, рекомендації та пропозиції щодо покращення функціонування об'єкта дослідження та удосконалення статистичної звітності. Ці пропозиції повинні бути конкретними, такими, що витікають з умов розвитку певного процесу, явища або виробництва та **обов'язково ґрунтуватися на результатах проведеного в роботі власного дослідження**.

Висновки формулюються наприкінці кожного розділу та по роботі в цілому. Вони повинні відображати основні результати за кожним завданням роботи та містити такі слова: «визначено», «встановлено», «запропоновано», «розроблено», «обґрунтовано», «проаналізовано» тощо.

Висновки за кожним розділом мають містити стисле викладення наведених у розділі наукових результатів.

Висновки по роботі розміщують після основної частини роботи на новій сторінці. На відміну від висновків за розділами, загальні висновки по роботі в цілому повинні відображати загальні результати вирішення проблеми.

Кожне завдання, що було поставлено в роботі для досягнення загальної мети, має бути вирішено в конкретному підрозділі, пункті чи підпункті роботи. Їм має відповідати конкретний пункт у загальних висновках по роботі.

Наприклад, завдання «7. Визначити фактори соціально-економічного розвитку регіонів та оцінити вплив ІКТ»; вирішення завдання викладено у підрозділі «3.1. Моделювання факторів соціально-економічного розвитку регіонів та визначення впливу ІКТ»; результати відображені у п.7 висновків «За результатами моделювання факторів соціально-економічного розвитку регіонів

та впливу ІКТ, було виявлено, що ...». Взаємозв'язок висновків, завдань та їх вирішення наведений на рис. 1.

Рисунок 1 – Взаємозв'язок мети, завдань, методів та висновків кваліфікаційної магістерської роботи

Виклад змісту кожного питання кваліфікаційної магістерської роботи має бути цілісним, логічним, доказовим та науково аргументованим.

Список використаних джерел включає інформаційні джерела, що цитуються або згадуються в тексті кваліфікаційної роботи, а також ті, з якими студент ознайомився в процесі її виконання. Частка джерел, які не згадуються або не цитуються у тексті, не повинна перевищувати 10 відсотків від загальної кількості джерел, включених до переліку. Приклади оформлення бібліографічного опису окремих використаних джерел наведені в додатку Е.

До **додатків** включається допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття кваліфікаційної роботи, зокрема:

- таблиці допоміжних числових даних;
- впровадження, розрахунки економічного ефекту;
- інструкції та методики;
- власні наукові публікації студента тощо.

Додатки можуть включати рисунки та таблиці або будь-яку додаткову інформацію, яка перервала б викладання основної частини кваліфікаційної роботи. На кожен додаток в основному тексті магістерської роботи має бути посилання і пояснення, що він містить.

Магістерська кваліфікаційна робота виконується за темою, обраною студентом з переліку тем, затверджених кафедрою статистики, обліку та аудиту, містить елементи наукової новизни та практичної значущості. Ці елементи повинні бути апробовані на науковій(-их) конференціях (у співавторстві з

керівником або одноосібно) з обов'язковим відображенням (посиланнями на публікацію тез доповідей) у тексті кваліфікаційної роботи та включенням відповідних публікацій до списку використаних джерел.

Наукові публікації (тези доповідей та/або наукові статті) мають вийти друком (у співавторстві з керівником або одноосібно). Ксерокопії публікацій (а у випадку відсутності публікацій – тексти доповідей з наданням програми конференції або довідок оргкомітету про виступ) включаються до кваліфікаційної роботи у складі додатків.

3. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО ОФОРМЛЕННЯ СТРУКТУРНИХ ЕЛЕМЕНТІВ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

При оформленні кваліфікаційної роботи доцільно користуватися рекомендаціями стандарту ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання», де встановлені вимоги до оформлення звітів з наукової роботи.

Загальні правила оформлення. Кваліфікаційна робота має бути надрукована за допомогою комп'ютерної техніки на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210х297 мм) через 1,5 міжрядкового інтервалу, за допомогою текстового редактора Microsoft Word.

Текст кваліфікаційної роботи слід друкувати, дотримуючись таких розмірів полів: верхнє, ліве і нижнє – не менше 20 мм, праве – не менше 10 мм. Слід використовувати стандартний шрифт редактора Microsoft Word: Times New Roman, кегль 14 пт.

Абзацний відступ повинен бути однаковим по всьому тексту роботи й дорівнювати п'яти знакам (1,25 см).

Під час друку кваліфікаційної роботи необхідно дотримуватись рівномірної щільності, контрастності й чіткості зображення впродовж усього тексту. Всі лінії, літери, цифри і знаки повинні бути чіткими, однаково чорними, не розпливчастими впродовж усієї кваліфікаційної роботи.

Окремі слова, формули, знаки, які вписують у надрукований текст, мають бути чорного кольору; щільність вписаного тексту має максимально наближуватись до щільності основного зображення.

Помилки, описки та графічні неточності допускається виправляти підчищенням або зафарбовуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту або зображення способом комп'ютерного набору або від руки. Виправлене повинно бути чорного кольору.

Прізвища, назви установ, організацій, фірм та інші власні назви у кваліфікаційній роботі наводять мовою оригіналу. Допускається транслітерувати власні назви і наводити назви організацій у перекладі на державну мову, додаючи (при першій згадці) оригінальну назву.

Кваліфікаційна робота має бути зброшурована у твердій або м'якій обкладинці.

Нумерація сторінок. Нумерацію сторінок, розділів та підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №. Номер сторінки проставляють у правому верхньому кутку на відстані 10 мм від верхнього та правого країв аркуша без крапки в кінці. Нумерувати сторінки починають зі вступу, враховуючи попередні сторінки: титульний аркуш, анотацію та зміст.

Оформлення титульного аркуша. У кваліфікаційних роботах на титульному аркуші вказують: Міністерство освіти і науки України, найменування університету, економічний факультет, кафедру статистики, обліку та аудиту, назву роботи, прізвище, ім'я та по батькові студента, прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь і вчене звання наукового керівника, місто і рік виконання роботи. Ніякі скорочення в назві роботи не допускаються. Титульний лист оформляється відповідно до додатка Б.

Структурні елементи кваліфікаційної роботи. Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Пункти і підпункти можуть мати заголовки.

Заголовки структурних елементів кваліфікаційної роботи та заголовки розділів треба друкувати з абзацного відступу великими літерами напівжирним шрифтом без крапки в кінці. Дозволено їх розміщувати посередині рядка.

Заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів кваліфікаційної роботи потрібно друкувати з абзацного відступу з великої літери без крапки в кінці.

Якщо заголовок складається з двох і більше речень, їх розділяють крапкою. Перенесення слів у заголовку розділу не допускається.

Відстань між заголовком, приміткою, прикладом і подальшим або попереднім текстом має бути не менше ніж два міжрядкових інтервали.

Відстань між основами рядків заголовка, а також між двома заголовками приймають такою, як у тексті кваліфікаційної роботи.

Розділи, підрозділи основної частини кваліфікаційної роботи нумеруються арабськими цифрами. Структурні елементи «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» не нумерують. Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку.

Пункти, якщо вони необхідні, нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. У кінці номера повинна стояти крапка, наприклад, «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Наприклад:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ ІКТ

[вільний рядок]

[вільний рядок]

1.1. Сутність основних понять і економічних категорій аналітичного дослідження ринку ІКТ

[вільний рядок]

[вільний рядок]

1.1.1. Особливості дослідження кон'юнктури ринку ІКТ. *(текст)*

Кожен структурний елемент, «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ» починається з нової сторінки.

Висновки за кожним розділом розміщуються безпосередньо після тексту кожного розділу через два вільних рядки. Наприклад,

(текст)

[вільний рядок]

[вільний рядок]

Висновки до розділу 1

[вільний рядок]

[вільний рядок]

(текст)

Ілюстрації. Важливою складовою частиною кваліфікаційної роботи є графічний матеріал. Він має бути органічно пов'язаний зі змістом роботи та в наочній формі ілюструвати основні положення аналізу й проектування. Необхідна кількість, склад і зміст графічного матеріалу в кожному конкретному випадку визначається за узгодженням з керівником кваліфікаційної роботи. Усі графічні матеріали кваліфікаційної роботи (ескізи, діаграми, графіки, схеми, фотографії, рисунки, кресленики тощо) повинні мати однаковий підпис «Рисунок». Рисунок подають одразу після тексту, де вперше посилаються на нього, або якнайближче до нього на наступній сторінці, а за потреби – в додатках. Рисунки нумерують в межах кожного розділу. Номер рисунка складається з номера розділу та порядкового номера рисунка в цьому розділі, які відокремлюють крапкою, наприклад, «Рисунок 2.2» — другий рисунок другого розділу.

Рисунки кожного додатка нумерують окремо. Номер рисунка додатка складається з позначки додатка та порядкового номера рисунка в додатку, відокремлених крапкою. Наприклад, «Рисунок В.1 – (Назва рисунка)», тобто перший рисунок додатка В.

Назву рисунка друкують з великої літери та розміщують під ним посередині рядка. У кінці назви рисунка крапки не ставлять. Після рисунків слід зазначити джерело.

Наприклад:

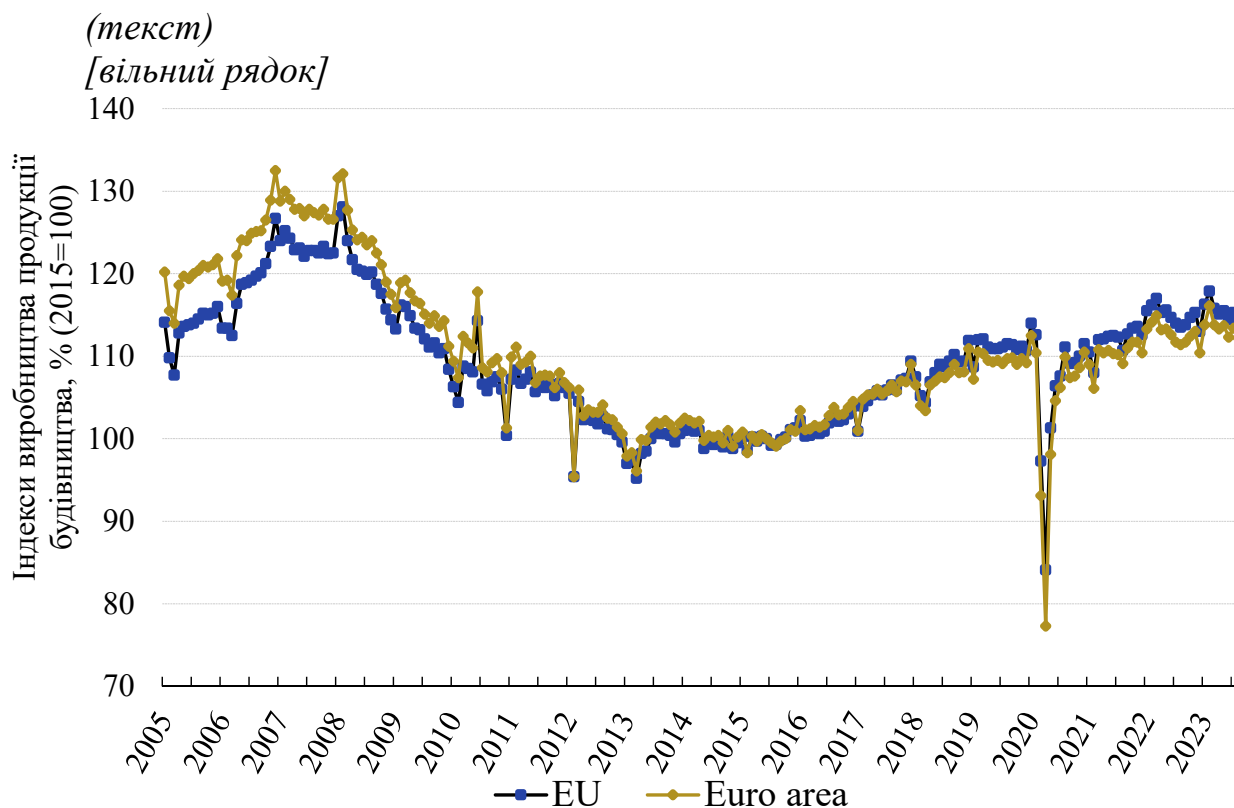

Рисунок 2.2 – Динаміка індексів будівельного виробництва в ЄС та євро зоні у 2005–2023 рр. (місячні дані, 2015=100)

Джерело: побудовано автором на основі даних Євростату [50].

[вільний рядок]

(текст)

Якщо ілюстрація не вміщається на одній сторінці, можна її переносити на інші, при цьому назву ілюстрації поміщають на першій сторінці. На наступних сторінках під ілюстрацією пишуть, наприклад: «Продовження рис. 2.1».

На всі ілюстрації мають бути посилання в тексті, при цьому слово «рисунок» у тексті пишуть скорочено, наприклад: «на рис. 1.2». У повторних посиланнях на ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивися», наприклад: «див. рис. 1.3».

Таблиці. Цифровий матеріал рекомендується поміщати в роботі у вигляді таблиць. Таблицю варто розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На кожну таблицю має бути посилання в тексті із зазначенням її номера, наприклад «див. табл. 1.3».

Назву таблиці друкують з великої літери і розміщують над таблицею з абзацного відступу. У кінці назви таблиці, заголовків та підзаголовків таблиць крапки не ставлять.

Таблиці нумерують послідовно в межах розділу (додатка). Кожна таблиця має назву, яку розміщують над таблицею з абзацного відступу. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу (додатка) і порядкового номеру таблиці, між якими ставиться крапка. Наприклад: «Таблиця 2.2» (друга таблиця другого розділу).

Після таблиць слід зазначити джерело.

Наприклад:

(текст)

Таблиця 2.2 – Світові витрати на інформаційні технології (ІТ) у 2022–2023 рр.

Напрями витрат	2022		2023	
	Витрати, млрд дол. США	Приріст (зменшення) у порівнянні з попереднім роком, %	Витрати, млрд дол. США	Приріст (зменшення) у порівнянні з попереднім роком, %
Системи ЦОД	212,4	12,0	213,9	0,7
Програмне забезпечення	783,7	7,1	856,0	9,3
Пристрої	722,2	–10,6	685,6	–5,1
ІТ-послуги	1 244,7	3,0	1 312,6	5,5
Послуги зв'язку	1 422,5	–2,4	1 423,4	0,1
Загалом ІТ	4 385,3	–0,2	4 491,5	2,4

Джерело: розраховано автором за даними Gartner [50].

[вільний рядок]

(текст)

Якщо в роботі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

Заголовки граф таблиці починаються з прописних літер, підзаголовки із рядкових, якщо останні підпорядковані заголовку. Наприкінці заголовків, підзаголовків, граф і рядків таблиці крапка не ставиться. Графу «№ з/п» до таблиці включати не доцільно. Таблицю варто розміщати так, щоб читати її без повороту роботи. Якщо таке розміщення неможливе, таблицю розташовують так, щоб її можна було читати, повертаючи роботу за годинниковою стрілкою.

При переносі таблиці на іншу сторінку шапку таблиці варто повторити, і над нею з абзацного відступу розміщують слова «Продовження табл. 2.2» із зазначенням її номера без повторення назви. Допускається не повторювати шапку таблиці: у цьому випадку варто пронумерувати графи і повторити їхню нумерацію на наступній сторінці.

Якщо цифрові чи інші дані в якому-небудь рядку таблиці відсутні, то ставиться прочерк. Якщо всі показники, що наведені в таблиці, виражені в одних і тих же одиницях виміру, то їх позначення міститься над таблицею праворуч. Заміняти лапками повторювані в таблиці цифри, математичні знаки, знаки відсотка, позначення марок матеріалу, позначення нормативних документів не допускається. Якщо цифровий матеріал невеликий за обсягом, його недоцільно оформляти таблицею, а варто подати у вигляді тексту.

Рівняння і формули розташовуються безпосередньо після тексту, в якому вони згадувалися, посередині сторінки. Їх варто виділяти з тексту в окремий рядок. Вище і нижче формули залишається по одному порожньому рядку.

Якщо рівняння не вміщується в один рядок, воно має бути перенесене після знаків виконуваних операцій (рівності (=), знака плюс (+) і т. д.) з їх обов'язковим повторенням у новому рядку. Коли переносять формули чи рівняння на знакові операції множення, застосовують знак «х».

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів варто приводити безпосередньо під формулою в тій же послідовності, як і у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта варто давати з нового рядка, перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Позначки, яким встановлюють визначення чи пояснення, рекомендовано вирівнювати у вертикальному напрямку.

Формули в дипломі (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу, у додатку – у межах додатка. Номер формули складається з номера розділу (дodatка) і порядкового номера формули, між якими ставлять крапку, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Номер формули чи рівняння друкують на їх рівні праворуч у крайньому положенні в круглих дужках, наприклад (3). У багаторядкових формулах або рівняннях їхній номер проставляють на рівні останнього рядка.

Приклад оформлення формул:

(текст)

[вільний рядок]

$$\overline{p_j} = \sum_{i=1}^n d_{ij} \cdot p_{ij}, \quad (2.1)$$

де $\overline{p_j}$ – середня ринкова ціна j -ї послуги досліджуваного сегмента ринку;

p_{ij} – ціна i -го виробника j -ї лабораторної медичної послуги;

d_{ij} – частка i -го виробника j -ї лабораторної медичної послуги;

n – кількість виробників ЛМП.

[вільний рядок]

(текст)

Якщо в тексті кваліфікаційної роботи чи додатка лише одна формула чи рівняння, їх нумерують так: (1) чи (А.1) відповідно.

Посилання. При написанні кваліфікаційної роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, які наводяться в роботі або на ідеях і висновках яких вирішуються проблеми, задачі та питання дослідження.

Посилання дають можливість:

- знайти в тексті таблиці, рисунки, пояснення і першоджерела;
- перевірити вірогідність даних про цитування документа;
- знайти необхідну інформацію про документ, його зміст, мову тексту, обсяг.

За місцем розташування щодо основного тексту кваліфікаційної роботи і виконуваної ними ролі, посилання бувають:

- а) внутрішньотекстові. Вони є нерозривною частиною основного тексту;
- б) посторінкові, тобто винесені з тексту вниз сторінки;
- в) позатекстові (бібліографічні), тобто винесені за текст усієї кваліфікаційної роботи.

Внутрішньотекстові посилання. У разі посилання на структурні елементи самої кваліфікаційної роботи зазначають відповідно номери розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, формул, рівнянь, таблиць, додатків.

Посилаючись, треба використовувати такі вирази: «у розділі 2», «див. 2.1», «відповідно до 2.3.1», «(рисунок 1.3)», «відповідно до таблиці 3.2», «згідно з формулою (3.1)», «у рівняннях (1.23) – (1.25)», «(додаток Г)» тощо.

Дозволено в посиланні використовувати загальноприйняті скорочення згідно з ДСТУ 3582, наприклад, «згідно з рис. 2.10», «див. табл. 3.3» тощо.

Внутрішньотекстові посилання можуть братися в круглі дужки (табл. 2.1), (рис. 3.1), (додаток Б). Але можуть оформлюватися й у такий спосіб: «відповідно до даних табл. 2.1», «за даними рис. 3.1». Якщо внутрішньотекстові посилання на таблиці, рисунки й окремі розділи роботи не супроводжуються порядковим номером, то їх варто писати в тексті цілком, без скорочень. Наприклад, «з рисунка видно, що...», «дані таблиці показують, що...» і т. д.

Позатекстові посилання застосовуються в тих випадках, коли необхідно оперувати великою кількістю бібліографічних джерел. Бібліографічне позатекстове посилання – сукупність бібліографічних зведень про цитуємий чи інший документ, що згадується в тексті, які необхідні для його ідентифікації і пошуку.

Позатекстові посилання на джерело, після згадування про нього в тексті кваліфікаційної роботи, проставляють у квадратних дужках (косих – у випадку друкування). При цьому в дужках ставиться номер, під яким воно значиться в списку літератури:

- посилання на одне джерело [13];
- посилання на кілька джерел [7; 9; 35];
- посилання на багатотомне видання [28, т. 1].

У необхідних випадках (зазвичай при використанні цифрових чи даних цитати) вказуються і сторінки, на яких міститься джерело, що використовується:

- посилання на конкретну сторінку джерела [22, с. 17];
- посилання на кілька сторінок у джерелі [29, с. 19–23];
- посилання на кілька джерел із вказівкою сторінок [36, с. 12; 59, с. 7–12].

Приклад: Цитата в тексті: ... лабораторним контролем охоплено 65 % об'єктів [28, с. 18].

Посилатися потрібно на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися тільки в тих випадках, коли в них є матеріал, що не входить в останнє видання. За наявності перекладів англomовних видань російською або українською мовами наводяться посилання на переклади.

Примітки містять довідкові та пояснювальні дані. Їх розміщують безпосередньо після таблиці, ілюстрації або тексту, яких вони стосуються. Нумерують їх послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному листі декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1. ...
2. ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Список використаних джерел. При формуванні списку використаних джерел рекомендується застосовувати алфавітний порядок.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи, міжнародних і державного стандартів з обов'язковим наведенням назв праць. Зокрема, потрібну інформацію можна одержати з таких міждержавних і державних стандартів:

- ДСТУ 3008:2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання [1];

- ДСТУ 8302:2015 Бібліографічні посилання. Загальні положення та правила складання [2];

- ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ).

Перелік джерел, рекомендованих до використання при підготовці кваліфікаційної роботи, наведений в додатку Д.

Приклади оформлення бібліографічного опису окремих використаних джерел наведені в додатку Е.

Додатки містяться наприкінці кваліфікаційної роботи після списку використаних джерел

Кожний додаток повинен мати заголовок, який друкують вгорі малими літерами з першої великої симетрично до тексту сторінки. Над заголовком, але посередині рядка, друкують слово «ДОДАТОК» і відповідну велику літеру української абетки, крім літер І, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, яка позначає додаток, наприклад ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б. Текст кожного додатка починають з наступної сторінки.

Дозволено позначати додатки літерами латинської абетки, крім літер І та О. У разі повного використання літер української і/або латинської абеток дозволено позначати додатки арабськими цифрами. Один додаток позначають як ДОДАТОК А.

За необхідності текст додатків може поділятися на розділи, підрозділи, пункти і підпункти, які слід нумерувати в межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; Г.3.1 – підрозділ 3.1 додатка Г.

Назва додатка друкується посередині рядка малими літерами з першої великої. Вище і нижче назви треба залишити по одному порожньому рядку.

Ілюстрації, таблиці, формули та рівняння, що є у тексті додатка, слід нумерувати в межах кожного додатка, наприклад, рисунок Г.3 – третій рисунок додатка Г; таблиця А.2 – друга таблиця додатка А; формула (А.1) – перша формула додатка А.

Розташовувати додатки треба в порядку появи посилань на них у тексті.

Додатки, що розташовані на аркушах великого формату, складаються за форматом аркушів кваліфікаційної роботи.

Нормоконтроль. Важливим етапом підготовки кваліфікаційної роботи є нормоконтроль. Він здійснюється перед її попереднім захистом на кафедрі перед робочою комісією. Нормоконтроль кваліфікаційних робіт проводиться в спеціально призначений термін членом екзаменаційної комісії.

Нормоконтролеру кваліфікаційних робіт надається кваліфікаційна робота і розрахунковий матеріал.

Проведення нормоконтролю кваліфікаційних робіт передбачає:

- установлення відповідності теми виконаної роботи офіційно затвердженій темі кваліфікаційної роботи, а також змісту роботи індивідуальному завданню на кваліфікаційну роботу;

- перевірку правильності оформлення кваліфікаційної роботи, а саме, дотримання норм і вимог, установлених в нормативній документації;

- перевірку наявності та правильності посилань на використані джерела;

- перевірку правильності оформлення титульного аркуша, змісту, заголовків, таблиць, рисунків, формул, додатків, списку використаних джерел, відповідності номерів перших сторінок кожної із складових частин роботи (включаючи заголовки розділів та підрозділів) номерам, зазначеним у змісті роботи;

- перевірку коректності застосування обраних статистичних методів і використаного прикладного статистичного програмного забезпечення;

- перевірку правильності проведення розрахунків соціально-економічних показників на основі типових методик з урахуванням діючої нормативно-правової бази;

- перевірку правильності проведених розрахунків із використанням вузькоспеціалізованого прикладного статистичного програмного забезпечення;

- проведення аналізу виявлених при нормоконтролі помилок;

- інформування магістрів і керівників кваліфікаційних робіт про виявлені помилки.

Якщо оформлення кваліфікаційної роботи не відповідає необхідним вимогам або виявлені помилки в проведених розрахунках, робота повертається студенту для усунення виявлених недоліків. Така можливість надається студенту один раз. Оформлена належним чином кваліфікаційна робота знову подається нормоконтролеру, який за умов відсутності зауважень візує роботу на титульному аркуші.

Правила оформлення електронних демонстраційних матеріалів (презентації) кваліфікаційної роботи. Демонстраційні (ілюстративні) матеріали оформлюються у вигляді окремого файлу – мультимедійної презентації, в якій представлені основні результати проведеної роботи за допомогою різноманітних засобів візуалізації. Файл має мати назву, що відображає його суть.

Мультимедійна презентація з ілюстративним матеріалом до кваліфікаційної роботи складається зі слайдів, на яких представлені графіки, таблиці, схеми, блок-схеми, рисунки, алгоритми та інші форми візуалізації щодо основних елементів та результатів кваліфікаційної роботи. Кількість слайдів має бути не менше 10 і не більше 20, а також достатньою для послідовного та повного розкриття теми

кваліфікаційної роботи в процесі доповіді студента на захисті. Кожен слайд повинен мати номер і назву. Номер слайда повинен відображатися під час його показу в правому верхньому куті екрану.

Інформація, що виноситься для показу на слайдах презентації, повинна мати чіткі написи і підписи, має бути доступною для її прочитання та візуального сприйняття.

Мультимедійна презентація надається для перевірки науковому керівнику разом із першим варіантом кваліфікаційної роботи. Після повного усунення виявлених недоліків та загального схвалення керівником вона повинна бути надана членам ЕК напередодні захисту для її подальшої демонстрації під час доповіді на захисті. Після захисту презентація залишається як додаток до кваліфікаційної роботи.

4. ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Одним із головних критеріїв оцінювання магістерських кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти є дотримання принципів академічної доброчесності. Поняття академічної доброчесності закріплено в ст. 42 закону України «Про освіту» [4].

«1. Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

4. Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;
- вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання».

Академічним плагіатом при написанні кваліфікаційної роботи магістра може бути визнано: плагіат фрагментів письмових робіт і повних текстів; плагіат ідей, даних, моделей, рисунків тощо; неналежні посилання за відсутності посилання на джерело; помилки цитування.

Типовими прикладами академічного плагіату є:

- видання твору іншого автора як власного без внесення до нього змін по суті;
- використання запозичених текстів, ідей, статистичних даних, схем, графіків, таблиць тощо без посилання на джерело інформації;
- дослівне копіювання фрагмента тексту або його дослівний переклад без належного цитування;
- внесення незначних змін у скопійований текст без відповідного цитування;
- компіляція тексту з різних джерел без внесення змін і посилань на авторів;
- перефразування тексту джерела у формі, наближеній до оригіналу, або узагальнення думок інших авторів без посилання на ці джерела інформації;
- подання магістерської роботи на замовлення інших осіб як власної.

Студенти повинні дотримуватися правил академічної доброчесності та ставити посилання до всіх запозичених уривків тексту, дотримуючись при цьому правил цитування та оформлення списку використаних джерел. Запозичені уривки тексту без посилань вважаються плагіатом.

Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти обов'язково мають бути перевірені на наявність прихованих запозичень. Об'єктивне оцінювання підготовлених до захисту кваліфікаційних робіт на кафедрі статистики, обліку та

аудиту проводиться на основі результатів їх перевірки у антиплагіатній інтернет-системі *StrikePlagiarism.com* відповідно до чинного законодавства та нормативної бази Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна.

StrikePlagiarism.com перевіряє магістерські кваліфікаційні роботи щодо наступних баз даного контенту:

- домашня база даних університету (архівовані документи);
- база даних документів інших університетів;
- усесвітній веб-ресурс.

Для перевірки унікальності тексту у встановлений строк слід надати на кафедру остаточний варіант роботи у роздрукованому та електронному вигляді, записаний у файлах DOC, DOCX, PDF або RTF.

Якщо виявлено недостатній рівень унікальності тексту, то робота має бути доопрацьована упродовж трьох днів та повторно представлена на кафедру для перевірки. У разі відповідності встановленим критеріям вона допускається до захисту, а у разі невідповідності – знімається з захисту із правом повторного допуску упродовж наступних трьох років. Необхідний рівень унікальності встановлюється рішенням кафедри та доводиться до відома студента під час видачі завдання на виконання кваліфікаційної роботи.

Студенти мають можливість отримати доступ до «звіту про подібність» відповідно до інструкцій, визначених на рівні університету.

Роботи, що не пройшли перевірку на наявність запозичень або у яких був виявлений плагіат, не допускаються до захисту.

При виникненні спірних питань та конфліктних ситуацій їх вирішення здійснюється на основі узгоджувальних процедур відповідно до чинного законодавства та Кодексу цінностей Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна [5].

5. ПЕРЕДЗАХИСТ ТА ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Після перевірки кваліфікаційної роботи на академічну доброчесність кваліфікаційна робота допускається до попереднього захисту на кафедрі статистики, обліку та аудиту.

Для проведення **попереднього захисту магістерської кваліфікаційної роботи** студент не пізніше ніж **за п'ять днів** до дати проведення засідання кафедри для розгляду та надання рекомендацій до захисту повинен подати на кафедру кваліфікаційну роботу у друкованому вигляді, а також її електронний варіант у форматах *.doc, *.docx, *.rtf або *.pdf, які мають бути ідентичними;

Системний оператор Антиплагіатної системи відповідно до Порядку перевірки кваліфікаційних робіт студентів на наявність запозичень з інших документів надає протокол контролю оригінальності кваліфікаційної роботи.

На засіданні кафедри студент робить доповідь за темою роботи.

Заслуховування виступу студента за темою роботи **під час** розгляду на засіданні кафедри дає можливість виявити відповідність між затвердженою темою роботи та отриманими у роботі результатами, а також ступінь готовності

самого студента до захисту. Під час доповіді на засіданні кафедри студент повинен коротко викласти мету роботи, постановку її задачі, методику проведення дослідження, отримані результати та висновки.

Після обговорення доповіді студента щодо актуальності, логічної завершеності праці, відповідності вимогам, що висуваються до її змісту та оформлення, а також аналізу протоколу контролю оригінальності кваліфікаційної роботи відповідно до Порядку перевірки кваліфікаційних робіт студентів на наявність запозичень з інших документів, кафедра ухвалює рішення про допуск кваліфікаційної роботи до захисту та надає рекомендації студенту до його виступу під час захисту.

Кафедра може ухвалити рішення про необхідність доопрацювання кваліфікаційної роботи та відкласти рішення про надання допуску до її захисту (негативне рішення). У разі прийняття рішення про необхідність доопрацювання кваліфікаційної роботи процедура попереднього захисту кваліфікаційної роботи студента здійснюється повторно.

Студенти, кваліфікаційні роботи яких не були допущені до захисту, відраховуються з університету, при цьому вони мають право на захист кваліфікаційної роботи протягом трьох років після відрахування.

Захист кваліфікаційних робіт та оформлення відповідних документів регулюються Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна в новій редакції (затверджене рішенням Вченої ради від 20 січня 2025 року, протокол №3).

Не пізніше, ніж на тиждень до захисту, студент має надіслати на кафедру наступний пакет документів у форматі *.pdf:

1. Кваліфікаційну роботу (підписану керівником та студентом – на титульній сторінці та на останній сторінці ВИСНОВКІВ).
2. Завдання на кваліфікаційну роботу (підписане керівником і студентом).
3. Відгук керівника.
4. Рецензію.
5. Заяву-згода до проведення перевірки (підписана студентом) (додаток Е).
6. Наукові праці студента.

Захист кваліфікаційних робіт проводиться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії (ЕК) за участю не менше як половини її складу з обов'язковою присутністю голови комісії.

До захисту магістерської кваліфікаційної роботи допускаються студенти, які успішно склали заліково-екзаменаційну сесію, повністю виконали програму магістратури та переддипломної практики. Присутність наукового керівника на захисті магістерської роботи є бажаною, але не обов'язковою. Захист магістерської роботи проходить відкрито в атмосфері підвищеної вимогливості, сумлінності, дотримання принципів академічної доброчесності, наукової та педагогічної етики. Хід захисту оформляється протоколом екзаменаційної комісії.

Захист кваліфікаційної роботи магістра відбувається в такій послідовності:

– доповідь здобувача про зміст та основні положення виконаного дослідження, доповнений презентацією;

– запитання до нього від членів ЕК та інших присутніх; кількість питань не регламентується;

– відповіді здобувача на запитання членів екзаменаційної комісії та осіб, присутніх на захисті (до 5 хвилин) щодо змісту кваліфікаційної роботи, які дають змогу визначити рівень підготовки та професійні компетентності здобувача, оцінити самостійність роботи магістра; відповіді мають бути змістовними, аргументованими та лаконічними;

– виступ наукового керівника або оголошення його відгуку;

– виступ рецензента або оголошення його рецензії;

– заключне слово студента, яке дається для відповіді на зауваження;

– перерву для підготовки рішення ЕК;

– оголошення рішення ЕК щодо оцінки роботи та присвоєння кваліфікації.

Доповідь необхідно підготувати заздалегідь у формі виступу, в якому доцільно висвітлити такі питання: обґрунтування актуальності теми дослідження; висвітлення об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження, розкриття засобів їх досягнення; формулювання основних висновків і рекомендацій. Проект доповіді надається в електронному вигляді для перевірки науковому керівнику не пізніше, ніж за тиждень до захисту та доопрацьовується відповідно до його зауважень. Доопрацьований текст доповіді надається керівнику не пізніше, ніж за 2 дні до захисту.

У виступі мають міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника та рецензента. Доповідь студента на захисті не повинна перевищувати 7–8 хвилин.

Захист кваліфікаційної роботи фіксується в протоколі ЕК.

Студент готує до захисту ілюстративний матеріал у вигляді презентації за допомогою програмного продукту Microsoft Office Power Point або аналогічних програмних продуктів та роздаткового матеріалу, який містить таблиці, графіки, діаграми, схеми та інші матеріали/відомості, необхідні для захисту, на які він посилається у своїй доповіді, а також основні висновки та пропозиції, сформульовані в результаті дослідження. Необхідну кількість та зміст ілюстрацій студент визначає самостійно в межах встановлених кількісних обмежень та погоджує з науковим керівником.

Роздатковий матеріал оформлюється на окремих аркушах формату А4. На титульній сторінці необхідно вказати тему кваліфікаційної магістерської роботи та її виконавця. Таблиці та рисунки разом мають наскрізну нумерацію роздаткового матеріалу. Кількість папок із роздатковим матеріалом має відповідати кількості членів ЕК.

Роздатковий матеріал не є обов'язковим за умови дистанційного захисту кваліфікаційної роботи.

Рішення про оцінювання кваліфікаційної роботи приймається на закритому засіданні ЕК і оголошується головою ЕК на відкритому засіданні в день захисту. Тоді ж оголошується рішення ЕК про присвоєння випускникам відповідної кваліфікації.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Екзаменаційна комісія оцінює актуальність та якість магістерських кваліфікаційних робіт, їх відповідність встановленим вимогам та сучасному рівню розвитку економічної науки та практики господарювання; приймає рішення про присвоєння здобувачам освітньо-професійної кваліфікації та видачу дипломів, а також обґрунтовує пропозиції щодо підвищення якості підготовки магістрів, удосконалення організації захисту кваліфікаційних робіт тощо.

Рішення щодо підсумкового оцінювання приймається більшістю голосів членів ЕК за результатами публічного захисту з урахуванням висновків наукового керівника та рецензента.

Основними критеріями оцінювання кваліфікаційної роботи є:

– якість роботи (ступінь розробленості проблеми, вміння з'єднати теоретичний та емпіричний рівні проведеного дослідження, обґрунтованість та професійність використання економіко-статистичних методів дослідження, ступінь новизни, міра самостійності в судженнях, уміння орієнтуватися в матеріалах власного дослідження, оформлення роботи);

– логіка і простота викладу під час захисту;

– аргументованість і точність відповідей на запитання і критичні зауваження.

Остаточна оцінка (O_c), яку отримує студент під час Атестації, включає в себе 3 складових (табл. 3–5):

1) рівень та якість отриманих знань і набутих компетентностей протягом всього періоду навчання за відповідним рівнем вищої освіти (I_y);

2) якість представленої роботи до захисту (I_p);

3) якість процесу захисту (I_n).

$$O_c = 0,4 \times I_y + 0,3 \times I_p + 0,3 \times I_n \quad (1)$$

Таблиця 3 – Рівень та якість отриманих знань та навичок і набутих компетентностей протягом періоду навчання

№	Критерії	Бали
1	Середній бал успішності студента (за весь період навчання)	
2	Кількість наукових робіт (за весь період навчання)	
3	Особливі досягнення (нагороди, призові місця, премії тощо) (за весь період навчання)	
	Разом	100

Таблиця 4 – Якість представленої до захисту роботи

№	Критерії	Бали
1	Відповідність структури роботи вимогам	0-10
2	Якість оформлення роботи	0-10
3	Відповідність обсягу використаних джерел необхідній кількості	0-10
4	Наявність аналізу представлених у списку літератури наукових робіт з наукометричних баз даних Scopus та WoS	0-5
5	Наявність наукових публікацій автора за темою роботи та/або довідки про впровадження	0-5
6	Кількість ілюстративного матеріалу в роботі	0-10
7	Кількість методів/інструментів які використані для дослідження у 2 розділі	0-10
8	Кількість методів/інструментів, які використані для дослідження у 3 розділі	0-10
9	Використання багатовимірних статистичних методів дослідження (регресійний аналіз, кластерний аналіз, факторний аналіз, дискримінантний аналіз тощо)	0-10
10	Наявність рекомендованої структурно-логічної схеми результатів дослідження	0-10
11	Відповідність вимогам академічної доброчесності – коефіцієнти перевірки на Антиплагіат: коефіцієнт 1, коефіцієнт 2	0-10
	Разом	100

Таблиця 5 – Якість процесу захисту

№	Критерії	Бали
1	Відповідність змісту доповіді заявленій темі, її цілісність та композиційна гармонійність	0-10
2	Логічність, лаконічність та сутнісне наповнення доповіді	0-10
3	Обсяг та глибина знань за темою, які демонструє студент під час доповіді та відповідей на питання	0-30
4	Ступінь розкриття предмету дослідження, наявність узагальнень альтернативних теоретичних підходів в межах досліджуваної проблеми, обсяг та якість опрацьованих інформаційних джерел	0-10
5	Структурованість презентаційного матеріалу, який представляє основні результати дослідження і відповідає роботі	0-10
6	Відповідність кількості сформульованих завдань кількості висновків	0-10
7	Наявність та обґрунтованість авторських розробок або пропозицій за досліджуваною проблемою, ступінь їх теоретичної значущості та практичної цінності	0-10
8	Культура мовлення, манера триматися перед аудиторією	0-10
	Разом	100

Таблиця 6 – Критерії оцінювання

Оцінка експерта	Відповідність вимогам
10	критерій виконано бездоганно
9	критерій реалізовано з незначним коментарем
8	критерій реалізовано з незначними зауваженнями
7	критерій реалізовано із суттєвим зауваженням
6	критерій реалізовано із значними зауваженнями
5	критерій реалізований наполовину
4	критерій реалізовано зі значною похибкою
3	критерій реалізовано зі значними похибками
2	критерій реалізовано з принциповими помилками
1	критерій не реалізований
0	відсутні спроби впровадження критерію

У випадках, коли захист кваліфікаційної роботи магістра визнається незадовільним, ЕК визначає, чи може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюваннями, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему, визначену кафедрою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ДСТУ 3008:2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 26 с. URL: https://science.kname.edu.ua/images/dok/derzhstandart_3008_2015.pdf;
2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. URL: http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/bibliography/style/dstu_8302_2015.pdf;
3. Закон України “Про вищу освіту”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>;
4. Закон України “Про освіту”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>;
5. Кодексу цінностей Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. URL: <http://www.univer.kharkov.ua/docs/work/kodeks.pdf>;
6. Освітньо-професійні програми «Економіка та аналітика даних» та «Економічна аналітика та статистика» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»;
7. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна. URL: https://karazin.ua/storage/documents/250_MAApcHhOxiyUEjXD4RNmBZk08.pdf;
8. Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії для атестації здобувачів вищої освіти, які отримують ступінь бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра, магістра) в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна. URL: https://karazin.ua/storage/documents/241_SaxEpFKLMY7Emtnxnr0eb3Z0A.pdf;
9. Положення про систему забезпечення якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) ХНУ імені В. Н. Каразіна. URL: https://karazin.ua/storage/documents/542_Bg7mdfnjbeKU9QFQOhQnnTb5.pdf;
10. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових та навчальних працях працівників і здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. URL: https://karazin.ua/storage/documents/242_WY00XnyGRCkKoqZbPweutjx2D.pdf;
11. Порядок проведення перевірки кваліфікаційних робіт, наукових праць та навчально-методичних видань щодо наявності запозичень з інших документів. Введено в дію наказом ректора № 0204-1/008 від 27.02.2020 р. URL: https://karazin.ua/storage/documents/552_N7Fu8UFiFvAjGBQhM08p5U5ww.pdf;
12. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 051 «Економіка» для другого (магістерського) рівня вищої освіти (наказ МОН України від 04.03.2020 р. № 382). URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/03/051-ekonomika-M.pdf>;
13. Статут Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. URL: <http://www.univer.kharkov.ua/ua/general/docs/statute>.

ДОДАТКИ

Додаток А

Приклад завдання на кваліфікаційну роботу

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Факультет економічний

Кафедра статистики, обліку і аудиту

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень) магістр

Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика та інформація»

Спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»

Освітньо-професійна програма «Економіка та аналітика даних»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Тетяна СЛЮНІНА
підпис ім'я, ПРІЗВИЩЕ

«___» червня 2025 року

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

Ямшинському Микиті Анатолійовичу
(прізвище, ім'я, по батькові студента)

1. Тема роботи: «Аналітичне дослідження ринку ІКТ в Україні та світі»,
керівник роботи: Корепанов О.С., д.е.н., професор кафедри статистики, обліку та аудиту
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по університету від «___» липня 2025 року №___

2. Строк подання студентом роботи: «25» листопада 2025 року

3. Перелік питань, які потрібно розробити:

- Теоретико-методичні основи аналітичного дослідження ринку інформаційно-комунікаційних технологій.
- Аналіз глобального ринку інформаційно-комунікаційних технологій.
- Моделювання та прогнозування тенденцій розвитку ринку інформаційно-комунікаційних технологій в Україні.

4. План роботи

	Назви етапів роботи	Строк виконання етапів роботи
1	Збір літератури	14.06.2025
2	Обробка літератури, збір даних	28.06.2025
3	Написання окремих підрозділів роботи (не менш 5)	13.09.2025
4	Написання 1 розділу	27.09.2025
5	Написання 2 розділу	11.10.2025
6	Написання 3 розділу	18.10.2025
7	Написання висновків	21.10.2025
8	Написання вступу	25.10.2025
9	Оформлення переліку використаних джерел	28.10.2025
10	Оформлення додатків	30.10.2025
11	Розробка презентації	01.11.2025
12	Подання керівнику 1 варіанту роботи разом з презентацією та проектом доповіді на захисті	08.11.2025
13	Доопрацювання роботи, доповіді та презентації	10.11.2025
14	Подача на кафедру доопрацьованого варіанту роботи і презентації, а науковому керівнику – доопрацьованої доповіді	10.11.2025
15	Проходження нормоконтролю	15.11.2025
16	Передзахист та остаточне доопрацювання	20.11.2025
17	Подання завершеної роботи і презентації на кафедру і проходження перевірки на плагіат	25.11.2025
18	Доопрацювання за результатами проходження перевірки на плагіат (за необхідності) та подача доопрацьованої роботи на кафедру	27.11.2025
19	Подача на кафедру рецензії наукового керівника (внутрішнє рецензування)	28.11.2025
20	Подача на кафедру зовнішньої рецензії	14.06.2025
21	Захист	за розкладом

5. Дата видачі завдання «__» червня 2025 року

Студент

підпис

Микита ЯМШИНСЬКИЙ

ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Керівник роботи

підпис

Олексій КОРЕПАНОВ

ім'я, ПРІЗВИЩЕ

Додаток Б

Зразок оформлення титульної сторінки кваліфікаційної роботи магістра

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА

Економічний факультет
Кафедра статистики, обліку та аудиту

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: «Аналітичне дослідження сучасного ринку ріпаку України
та світу»

Виконав: студент 2 курсу
спеціальності С1 «Економіка та міжнародні
економічні відносини (за спеціалізаціями)»
(освітньо-професійна програма
«[Економіка та аналітика даних](#)»)

Катерина ПТУХА

Керівник: к. е. н., доцент ЗВО
кафедри статистики, обліку та аудиту

Олена КУЩЕНКО

Роботу допущено до захисту перед ЕК рішенням кафедри статистики, обліку та
аудиту від «___» _____ 2025 р., протокол № ____

Зав. кафедри статистики, обліку та аудиту

Тетяна СЛЮНІНА

Харків – 2025

Додаток В

Зразки анотацій кваліфікаційної роботи магістра

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота магістра [Ямшинського Микити Анатолійовича](#).

Спеціальність [С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини \(за спеціалізаціями\)»](#).

Освітньо-професійна програма [«Економіка та аналітика даних»](#).

Назва кваліфікаційної роботи магістра: [«Аналітичне дослідження ринку ІКТ в Україні та світі»](#).

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи складає [94 сторінки](#), з яких [89 сторінок](#) основного тексту. Робота містить [5 таблиць](#) і [16 рисунків](#). Список використаних джерел нараховує [70](#) найменувань.

Мета кваліфікаційної роботи: [обґрунтування теоретико-методичних засад аналізу та моделювання розвитку ринку ІКТ в Україні та світі](#).

Основні результати кваліфікаційної роботи:

- [розкрито сутність основних понять та економічних категорій аналітичного дослідження ринку ІКТ;](#)*
- [сформовано інформаційну базу аналітичного забезпечення дослідження ринку ІКТ;](#)*
- [визначено методичні засади аналізу та стратегій розвитку сектору ІКТ;](#)*
- [сформовано інформаційно-аналітичне забезпечення аналізу ринку інформаційно-комунікаційних технологій в Україні;](#)*
- [проаналізовано стан та тенденції розвитку глобального ринку ІКТ;](#)*
- [визначено основні чинники, що сприяють розширенню сектора ІКТ;](#)*
- [проведено аналіз процесів глобалізації, конкуренції та Інтернету речей у світовій індустрії ІКТ;](#)*
- [здійснено аналіз сучасного стану та розвитку ринку ІКТ в Україні;](#)*
- [здійснено регіональний аналіз розвитку ринку ІКТ в Україні;](#)*
- [проведено моделювання кластерів регіонів за рівнем розвитку ринку ІКТ.](#)*

Методи дослідження. В процесі дослідження були застосовані такі методи, як [теоретичне узагальнення, таблично-графічний метод, групування, порівняння, методи аналізу часових рядів, багатовимірні статистичні методи, а саме, кластерний та дискримінантний аналіз.](#)

Апробація і публікація результатів дослідження: [участь у XI Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти», 15 жовтня 2024 р. Харків: НАСОА \(15.10.2024 р., Харків, Україна\).](#) Опубліковано тези доповіді за матеріалами конференції.

ABSTRACT

Master's thesis by Mykyta Yamshynsky.

Specialty: C1 «Economics and international economic relations (by specialization)».

Educational and professional program: «Economics and Data Analytics».

Title of the master's thesis: «Analytical Research of the ICT Market in Ukraine and the World».

The master's thesis consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of sources used, appendices. The total volume of the qualification work is 94 pages, of which 89 pages are the main text. The work contains 5 tables and 16 figures. The list of sources used includes 70 items.

The goal of the research: substantiation of the theoretical and methodological principles of analytical research and modeling of the development of the ICT market in Ukraine and the world.

The main results of the master's thesis are:

- the essence of the basic concepts and economic categories of analytical research of the ICT market is revealed;
- an information base of analytical support for the research of the ICT market is formed;
- methodological principles of analysis and strategies for the development of the ICT sector were determined;
- information and analytical support for the analysis of the information and communication technologies market in Ukraine was formed;
- the state and trends in the development of the global ICT market were analyzed;
- a study of the main factors contributing to the expansion of the ICT sector was conducted;
- an analysis of the processes of globalization, competition and the Internet of Things in the global ICT industry was conducted;
- an analysis of the current state and development of the ICT market in Ukraine was conducted;
- a regional analysis of the development of the ICT market in Ukraine was conducted;
- modeling of clusters of regions by the level of development of the ICT market was conducted.

Research methods. In the process of research, such methods as theoretical generalization, tabular and graphical method, grouping, comparison, time series analysis methods, multidimensional statistical methods, such as cluster analysis methods were applied.

Approbation and publication of research results: participation at the XI International Scientific and Practical Conference “Development Strategy of Ukraine: Financial, Economic and Humanitarian Aspects”, October 15, 2024. Kharkiv: NASOA (10/15/2024, Kharkiv, Ukraine). The abstracts of the conference report have been published.

Додаток Г

Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт магістрів

1. Аналіз демографічної складової економічного розвитку та конкурентоспроможності країни.
2. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
3. Аналіз інвестиційної діяльності як чинника економічного розвитку та конкурентоспроможності країни (виду економічної діяльності, регіону).
4. Аналіз продовольчого ринку та його динаміки в Україні.
5. Аналіз ринку правових послуг в Україні.
6. Аналіз ринку праці та його динаміки в Україні.
7. Аналіз рівня соціально-економічного розвитку регіону.
8. Аналіз розвитку малого підприємництва в Україні.
9. Аналіз стратегії розвитку сільського зеленого туризму.
10. Аналіз та планування розвитку окремих складових регіону країни.
11. Аналіз та порівняння екологічного стану регіонів України.
12. Аналіз фінансового ринку та його розвиток в умовах глобалізації.
13. Аналіз якості життя населення України.
14. Аналітичне дослідження (конкретного) виду економічної діяльності.
15. Аналітичне дослідження будівельного бізнесу України.
16. Аналітичне дослідження зовнішнього ринку України.
17. Аналітичне дослідження ринку праці в Україні.
18. Аналітичне дослідження ринку товарів в Україні.
19. Аналітичне дослідження туристичного бізнесу в Україні.
20. Вплив бізнес-комунікації на розвиток торговельної мережі.
21. Глобальні суспільні блага в системі забезпечення сталого розвитку країни.
22. Дослідження інноваційної діяльності як складової економічного розвитку та конкурентоспроможності країни (виду економічної діяльності, регіону).
23. Економіко-статистичне моделювання інфляційних процесів України.
24. Економіко-статистичне моделювання сталого розвитку регіонів України.
25. Ефективність ломбардної діяльності в умовах воєнного стану.
26. Забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств в умовах сталого розвитку.
27. Забезпечення місцевого економічного зростання крізь призму інвестиційно-інноваційної моделі.
28. Забезпечення сталого розвитку сільських територій.
29. Застосування інформаційних систем і технологій у діяльності органів місцевого самоврядування.
30. Моделі оцінювання та аналізу тіньового сектору економіки країни.
31. Моделювання диференціації доходів і витрат домогосподарств України.
32. Моделювання енергонезалежності України (регіонів України).
33. Моделювання інвестиційної привабливості України (регіонів України).
34. Моделювання курсу акцій на фондовому ринку України.
35. Моделювання ринку освітніх послуг для формування інтелектуального капіталу держави.

36. Моделювання та аналіз процесу продажів на підприємствах оптової торгівлі.
37. Моделювання та аналіз розвитку ринку (вказується вид економічної діяльності) в Україні.
38. Моделювання та аналіз руху товарів на підприємствах (вказується вид економічної діяльності).
39. Моделювання та прогнозування курсу обміну валют.
40. Моделювання управління інноваційним розвитком регіону.
41. Оперативний аналіз даних для (вказується бізнес-задача, що розв'язується, та об'єкт дослідження).
42. Організаційно-економічний механізм розвитку «зеленої економіки» в аграрній сфері.
43. Особливості національної економічної політики в умовах цифрової трансформації.
44. Підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу сільських територій.
45. Проблеми та перспективи українського ринку нерухомості в умовах невизначеності.
46. Проблеми та перспективи розвитку електронної комерції (торгівлі) в Україні.
47. Розвиток інституціональної структури економіки України в контексті євроінтеграції.
48. Розвиток трудового потенціалу аграрної сфери в умовах сталого розвитку.
49. Розробка стратегії використання бізнес-аналітики для зменшення ризиків у сфері підприємництва (або за видом економічної діяльності).
50. Стан та перспективи економічного зростання в Україні.
51. Стан та перспективи розвитку діджиталізації в Україні.
52. Статистичне дослідження цін і тарифів як чинників динаміки життєвого рівня населення України.
53. Статистичне забезпечення аналізу «нової економіки».
54. Статистичне забезпечення управління зайнятістю населення.
55. Статистичне забезпечення управління розвитком ринку послуг (товарів) в Україні.
56. Статистичне моделювання та прогнозування кон'юнктури ринку (вказується якого ринку) в Україні.
57. Стратегії розвитку малого бізнесу в умовах нестабільності.
58. Стратегічний аналіз середовища та розвитку територіальних громад.
59. Стратегія управління бізнес-процесами в умовах конкурентного середовища.
60. Формування моделі інноваційної модернізації національної економіки України в умовах повоєнного відновлення.
61. Формування стратегії розвитку цифрової економіки України в умовах євроінтеграції.

Додаток Д

Перелік рекомендованих джерел

1. ДСТУ 3008:2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 26 с.
2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.
3. Економічна статистика : навчальний посібник, 2-ге вид., перероб. та доп. / О.О. Нестеренко, О.С. Корепанов, Т.Г. Чала та ін. ; за ред. О.О. Нестеренко, В.М. Соболева, Т.Г. Чалої. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2024. 449 с.
4. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: Навч. посібник. Київ: НУХТ, 2022. 385 с.
5. Міжнародна статистика: навчальний посібник / О. С. Корепанов, В. М. Соболев, Т. Г. Чала та ін.; за ред. В. М. Соболева, Т. Г. Чалої. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2021. 442 с.
6. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / Мальська М., Паньків Н. Львів: Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.
7. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / Мальська М., Паньків Н. Львів: Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.
8. Статистика : методичні вказівки до виконання контрольної роботи / Т. Г. Чала, Г. С. Корепанов, О. С. Корепанов та ін. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 132 с. URL: <https://ekhnui.karazin.ua/handle/123456789/18253> (дата звернення 05.04.2024).
9. Статистика : навчальний посібник / О. В. Раєвська, І. В. Аксьонова, О. І. Бровко ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора О. В. Раєвської. Харків: ХНЕУ імені С. Кузнеця, 2019. 389 с. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/24523/1/2019%20-%20Раєвська%20О%20В.pdf> (дата звернення 05.04.2024).
10. Статистика: навч.-метод. посібн. / О. С. Корепанов та ін. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 154 с.
11. Статистичний словник / О. Г. Осауленко, О. О. Васечко, М. В. Пугачова та ін. ; за ред. д-ра держ. упр., проф., член-кор. НАН України О. Г. Осауленка ; НТК статистичних досліджень. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агенство», 2012. 498 с.
12. Чала Т. Г., Корепанов О. С., Лазебник Ю.О. Методологія та організація наукових досліджень. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи для студентів денної та заочної форми навчання другого рівня вищої освіти спеціальностей 051 «Економіка», 073 «Менеджмент», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 51 с.
13. Chala T. Methodology and Organization of Scientific Research: distance course (сертифікат № 420/2024, протокол ВР університету (наук.-метод. ради) №7 від 16.04.2024 р.). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. URL: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=6926> (дата звернення 05.04.2024).
14. Dawson C. Introduction to Research Methods 5th Edition : A Practical Guide for Anyone Undertaking a Research Project Little, Brown Book Group, 2019. 160 p.

15. What Is a Research Methodology? Steps & Tips. 2019. URL: <https://www.scribbr.com/dissertation/methodology/> (дата звернення 05.04.2024).
16. What Is Research Methodology? (Why It's Important and Types). Career development. INDEED. 2023. URL: <https://www.indeed.com/career-advice/career-development/research-methodology> (дата звернення 05.04.2024).
17. McClave J. T., Sincich T. T. Statistics. 13th edition, Global Edition. Pearson Education Limited, 2018. 900 p.
18. Sullivan M. Statistics: Informed Decisions Using Data. Global Edition. Pearson, 2018. 976 p.
19. Weiss N. Introductory Statistics. 10th Edition, Global Edition. Pearson, 2017. 855 p.
20. Introduction to Statistics. David M. Lane. Online Edition. URL: <http://onlinestatbook.com/> (дата звернення 05.04.2024).

Допоміжна література

1. Chala T., Korepanov G., Chernenko D. Statistical analysis of international merchandise trade between Latvia and Ukraine using international databases. *Baltic Journal of Real Estate Economics and Construction Management*. Volume 11 (2023) - Issue 1. 2023. PP.26–36.
2. Chala T., Korepanov O., Lazebnyk Y., Korepanov G., Chernenko D. Statistical modelling and forecasting of wheat and meslin export from Ukraine using the singular spectral analysis. *STATISTICS IN TRANSITION new series and STATISTICS OF UKRAINE Joint Special Issue: A New Role for Statistics*. Vol. 23, No. 5, 2023. pp. 185–213.
3. Data Analysis and Business Modeling: Microsoft Excel 2013 / Wayne L. Winston / 2017 Microsoft. 2015. Офіц. веб-сайт. URL: <https://www.microsoftpressstore.com/store/microsoft-excel-2013-data-analysis-and-business-modeling-9780735669130> (дата звернення 05.04.2024).
4. Lazebnyk Y., Korepanov O., Chala T., Korepanov G., Chernenko D., Plumite U., Komlieva M. Statistical modelling of factors influencing the agricultural land market in Ukraine. *Latvian Journal of Physics and Technical Sciences*. ISSN 0868-8257. Latvia. 2022. Issue 6. Vol. 59. Pp. 52–67. DOI: 10.2478/lpts-2022-0047. URL: https://fei-web.lv/images/zurnali/2022/FEI_Zurnal_2022-6.pdf (дата звернення 05.04.2024).
5. Lyman R. An Introduction to Statistical Methods and Data Analysis / R. Lyman, Ott Michael Longnecker / 7-th Edition. Texas A&M University: Brooks/Cole, Cengage Learning, 2016. 1192p.
6. Memobust Handbook on Methodology of Modern Business Statistics: Sample Selection / Collaboration in Research and Methodology for Official Statistics, Eurostat. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/cros/system/files/Sample%20Selection-01-T-Main%20Module%20v1.0_1.pdf (дата звернення 05.04.2024).
7. Sampling in Quantitative and Qualitative Research / Grand Canyon University, Center for Innovation in Research and Teaching. URL:

https://cirt.gcu.edu/research/developmentresources/research_ready/quantresearch/sample_meth (дата звернення 05.04.2024).

8. Sukumar Arun. Applied Business Analysis / Arun Sukumar. Lucian Tipi ; Jayne Revill, 2016.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Загальноакадемічний портал наукової періодики. Національна академія наук України // Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/NTI/search.html> (дата звернення 01.04.2024).

2. Інформаційний портал / Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <http://www.rada.gov.ua> (дата звернення 05.04.2024).

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення 05.04.2024). *Посилання на сайт НБУВ оформлюється із зазначенням конкретного джерела (сторінки) з цього сайту і включенням цього посилання до загального алфавітного переліку джерел відповідно до першої букви першого слова з назви цього джерела (сторінки).*

4. Нормативно-правові акти / Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npasearch?type=acts> (дата звернення 05.04.2024).

5. Статистична інформація / Державна служба статистики України ; Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 05.04.2024).

6. UNSD Classifications Registry. Statistics Division. Department of Economic and Social Affairs. URL: <https://unstats.un.org/unsd/classifications/Econ/registry/> (дата звернення 05.04.2024).

7. UN Comtrade Database. United Nations. URL: <https://comtradeplus.un.org> (дата звернення 05.04.2024).

Додаток Е

Приклади оформлення бібліографічного опису окремих використаних джерел

Таблиця Д.1 – Приклад оформлення бібліографічного опису

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один чи більше авторів без редактора	1. Чала Т. Г. Статистичні стандарти та класифікації : навч.-метод. посіб. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. 164 с.
	2. Корепанов Г. С., Черненко Д. І. Інформаційні системи та технології в управлінні : навч.-метод. посіб. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 74 с.
	3. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.
Один чи більше авторів із редактором	4. Економічна статистика: навчальний посібник, 2-ге вид., перероб. та доп. / О.О. Нестеренко, О.С. Корепанов, Т.Г. Чала та ін.; за ред. О.О. Нестеренко, В.М. Соболева, Т.Г. Чалої. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2024. 449 с.
Без автора	5. Україна в цифрах. 2022: стат. зб. / Держ. служба статистики України. Київ, 2023. С. 22–24.
	6. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ: Смолоскип, 2016. 904 с.
Багатотомне видання	7. Енциклопедія Сучасної України. Т. 24 / редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін. НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2022. 944 с.
Частина видання: Розділ книги	8. Kushchenko O. Theoretical and methodological bases of custom market research. <i>Development of Ukraine's customs policy in the context of European integration: Scientific monograph</i> . Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2023. 276 p. С. 130–148. URL: http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp
Стаття в журналі, газеті	9. Корепанов О.С., Лазебник Ю.О., Ковтун В.О. Застосування методів багатовимірного аналізу для моделювання регіонального економічного розвитку: роль будівельної галузі в умовах сучасних викликів. <i>Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна серія «Економічна»</i> . 2024. № 107. С. 19–32. URL: https://periodicals.karazin.ua/economy/issue/view/1470
	10. Chala T., Korepanov G., Chernenko D. Statistical analysis of international merchandise trade between Latvia and Ukraine using international databases. <i>Baltic Journal of Real Estate Economics and Construction Management</i> . 2023. Vol. 11. Issue 1. PP. 26–36.

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Матеріали конференцій, з'їздів	11. Лазебник Ю.О., Ковтун В.О. Методологічні аспекти забезпечення економіко-статистичного аналізу та прогнозування в кризових умовах. <i>Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти</i> : матер. XI Міжнар. наук.-практ. конф. у 2-х частинах. Ч. 2. (Київ, 15 жовтня 2024 р.). Київ: НАСОА. 2024. С. 747-750.
Законодавчі та нормативні документи	12. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 / Президент України. <i>Офіційний вісник Президента України</i> . 2015. № 2. С. 14. Ст. 154.
	13. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 / Президент України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text (дата звернення: 26.08.2025).
	14. Про офіційну статистику: Закон України від 16 серпня 2022 року. № 2524-IX. Чинний від 01.01.2023 / Президент України. Розділ IX. Ст. 37. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text (дата звернення: 26.08.2025)
	15. Про затвердження Методологічних положень щодо забезпечення статистичної конфіденційності офіційної державної статистичної інформації: Наказ Державної служби статистики України від 30 грудня 2022 року № 434. Чинний, від 18.04.2023 / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0573-23#Text (дата звернення: 26.08.2025).
Дисертації	16. Лазебник Ю.О. Методологічні засади статистичного оцінювання якості зайнятості: дис. ... докт. екон. наук: 08.00.10. Київ: Національна академія статистики, обліку та аудиту, 2019. 707 с. URL: http://nasoa.edu.ua/wp-content/uploads/zah/lazebnyk_dis.pdf (дата звернення: 26.08.2025)
Автореферати дисертацій	17. Корепанов О.С. Методологічні засади статистичного забезпечення управління розвитком «розумних» сталих міст в Україні: автореф. дис. ... докт. екон. наук. Київ: Національна академія статистики, обліку та аудиту. 2018. 24 с.
Стандарти	18. ДСТУ 3008:2015. Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 26 с.
Електронні ресурси	19. Статистична інформація // Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 01.08.2025).
	20. Українська база медико-статистичної інформації // Центр медичної статистики Міністерства охорони здоров'я України. URL: http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203 (дата звернення: 01.05.2025).

Додаток Ж

Заява-згода (Додаток 1 до Порядку проведення перевірки кваліфікаційних робіт) (зразок)

Додаток 1 до Порядку проведення перевірки кваліфікаційних робіт, наукових праць та навчально-методичних видань щодо наявності запозичень з інших документів
Введено в дію:
наказ ректора № 0204-1/088 від 27.02.2020 р.

Ректорці Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
проф. Тетяні КАГАНОВСЬКІЙ

студента

Ямшинського Микити Анатолійовича

(прізвище, ім'я, по-батькові)

форма здобуття освіти *денна*

ступінь вищої освіти *магістр*

спеціальність *СІ «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»*

факультет *економічний*

ЗАЯВА

Підтверджую, що текст кваліфікаційної роботи:

«Аналітичне дослідження ринку ІКТ в Україні та світі»

(назва роботи)

був написаний мною особисто; він не містить запозичень із інших документів, а також чужих опублікованих результатів без належного посилання на авторів та першоджерела, а також не містить свідомої фальсифікації результатів.

Електронна версія роботи, яка надана для проведення перевірки щодо наявності запозичень з інших документів, повністю збігається з друкованою.

Ознайомлений з Порядком проведення перевірки кваліфікаційних робіт, наукових праць та навчальних видань щодо наявності запозичень з інших документів.

20.11.2025

(дата)

(підпис)

Микита ЯМШИНСЬКИЙ

(ім'я та ПРИЗВИЩЕ студента)

Навчально-методичне видання

Корепанов Георгій Сергійович
Корепанов Олексій Сергійович
Кущенко Олена Іванівна
Лазебник Юлія Олександрівна
Приданникова Юлія Євгеніївна
Чала Тетяна Георгіївна

**Кваліфікаційна робота: методичні рекомендації до написання
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
денної та заочної форм здобуття освіти
за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини
(за спеціалізаціями)»**

Коректор *О.В. Анцибора*
Комп'ютерне верстання *О.С. Корепанов, В.В. Савінкова*
Макет обкладинки *І. М. Дончик*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 2,5. **Наклад 50 пр. Зам. № 207/25.**

Видавець і виготовлювач
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009

Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна
Тел. 705-24-32